

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 50.

Vtorik 24. Rožnika.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje, za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

O z n a n i l o.

Iz časopisnice gospoda Ignaca od Kleinmayerja in Gospoda Fedora Bamberga sim prejel za pogorele prebivavce Izke vasi od sledečih dobrotnikov v denarju in obleki, in sicer:

1. Od gospe Franciške Reichel 1 gld.
2. „ gospoda Franc. Metelka
c. k. profesorja 15 „
3. Od gospoda Poklukarja c.
k. profesorja 10 „
4. Od gospoda Reddi-a ter- 5 „
govca.
5. Od gospoda A. F. iz Se- 5 „
nožeča in 50 funtov laške-
ga pšena.
6. Od neznanega 1 „
z nekterimi oblačili z geslom:
„Po človeški in keršanski
dolžnosti.“
7. Od neke nepremožne vdove 1 „
z nekterimi oblačili.
8. Od neke 10 let stare deklice 30 kr.
9. Od necega 11 let star fan- 30 „
tiča

Skupej . 39 gld.

in 50 liber laškega pšena z obleko.

Za ravno naznanjene milodare, ktere sim včeraj v Izki vasi med tiste razdelil, ki so pomoči naj bolj potrebni, se v imenu nesrečnih ne zahvalim samo, ampak prosim ob enem mi z novimi darili priložnost dati, tako potrebnim v pomoč priskočiti in le to še pristavim, da bom vsak milodar, naj obstoji v čimur je in če je tudi le majhen, hvaležno sprejel in na namenjeno mesto odrajal.

Ljubljana 18. junija 1851.

C. k. okrajni poglavar
Glančnig s. r.

17. junija 1851 je bil XXVII. del, III. tečaj deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Ukaz ministra za bogočastje in uk 10. Aprila 1851, zastran preskušnjine (takse za preskušnjo ali izpraševanje), ki jo imajo učeniki živih jezikih dobivati, kadar jih k preskušnjam za državno poštno službo pokličejo. — Razpis ministerstva za vojaštvo 14. Aprila 1851. Odprava poročstva dedičev vojaških zastran neplačane karakterske ali karencijske takse. — Ukaz ministerstva za vojaštvo 18. Aprila 1851, zastran doklade dobrovoljca, kateri se po koncertaciji (po dogovoru med oblastnjami), ali če sam prosi, preden se njegova službna dolžnost izteče, zavoljo privatnih razmer iz službe izpusti. — Razpis ministerstva za vojaštvo 20. Aprila 1851, s katerim se naznani, da je osoblje vojaškega zemljopisnega (geografskega) instituta v duhovnih zadevah podvrženo oblasti nevojaške (civilne) duhovšine. — Razpis ministerstva za vojaštvo 20. Aprila 1851, zastran jemanja davšin od zapuščin tistih, ki so pred dnem 1. Novembra 1850 umerli. —

Razpis ministerstva za vojaštvo 20. Aprila 1851, s katerim se odloči, da tudi za vojaške sodnije velja §. 19. začasnega reda za advokaturu zastran odločbe, ali komu gre pravica ubozih, in zastran odkazovanja neplačanega branitelja (zagovornika). — Razpis kupčijskega ministerstva 19. Aprila 1851, s katerim se vsled n. v. sklepa 8. Aprila 1851 vravnajo davšine od preluk (svetivnih stolpov) v avstrijskih prestaniših ali ladjostajah. — Ukaz ministra za bogočastje in uk 25. Aprila 1851, ki ustanovi, kako je ravnati s tistimi ustanovami in stipendijami, ki so bile odločene za bivše modroslovske uke. — Ukaz ministerstva za pravosodje 3. Maja 1851, s katerim se izdajo odločbe zastran tega, kako imajo kazenske sodnije uradnike ali služabnike izvršujoče službe pred se klicati (povabovati). — Razpis denarstvenega ministerstva 3. Maja 1851, s katerim se razglasi ravnanje z dne 1. Maja 1851 v verstli 303 izsrečkanimi obligacijami izposojil po tri in pol, štiri, štiri in pol in pet percentov, ki so bile po hišah Osy in Goll najete. — Ukaz ministra za učiteljsko službo v naravskih ali natornih znanstvih. — Ukaz denarstvenega ministerstva 2. Maja 1851, s katerim se ustanovi uvoznina za digestivno sol na 5 krajcerjev od centa. — Razpis vojaškega ministerstva 3. Maja 1851, zastran prejemanja vojaških uhajavcev (dezertirjev) po žandarjih in zastran izplačevanja talje. — Ukaz denarstvenega ministerstva 6. Maja 1851, zastran pripetja kolka ali štempeljna. — Razpis ministerstva pravosodja 9. Maja 1851, s katerim se izreče, da so za kaznovanja prestopka v §. 7. te postave zapodanega predpisa, ktero §. 9. tajisti ustanovljuje upravne oblastnije, ne pa kazenske sodnije pristojne. — Cesarski patent 15. Maja 1851, s katerim se izda več naredb za vrvanje dnarskih reči v cesarstvu.

20. Juni 1851 je bil XXVIII. del, III. tečaj deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Okrožni ukaz ministerstva za vojaštvo 1. Maja 1851, zastran ravnanja vojaških sodnij pri obravnavah zapuščin in v rečeh varstva in skerbstva. — Razpis kupčijskega ministerstva 2. Maja 1851, s katerim se naznani dogovorno z ostalimi ministerstvi vstanovljene odločbe zastran tega, kako se imajo državne poslanice po telegrafu oddajati in naprej odpravljati. — Razpis ministerstva za pravosodje 12. Maja 1851, s katerim se naznani, kdaj se bode pričela moč postave za notarstvo v kronovini Krajnski. — Okoljni ukaz c. k. štaj. ilirskega denarstvenega deželnega vodstva 30. Aprila 1851 nižjim dohodnim okrajnim oblastnjam in davknim uredom ter dnarnicam, zastran prostosti davšin kupčijskih in obertnijskih zbornic glede pobotnih listov čez predvlače iz državnega zaklada njihovim dnarnicam dane in čez tem dnarnicam od k volitvi opravičenih plačane naloge. — Ukaz c. k. štaj. ilirskega denarstvenega deželnega vodstva 3. Maja 1851, c. k. okrajnem dohodnijam in

davknim uredom. Predpis zastran izmere davšin od izbrisivnih pisem, v katerih se kdo zamo zastavi ne pa vknjiženi pravici odpove. — Okoljni ukaz c. k. štaj. ilirskega denarstvenega deželnega vodstva 4. Maja 1851 nižjim c. k. dohodnim okrajnim oblastnjam, davknim in dohodnim uredom. Prostost davšin ulog dnarstvenih prokuratorjev za zavarovanje ali iztirjavo tega, kar sirotskih ali depositnih denarjev manjka, kakor tudi zavarovanjskih naredb, ki so bile zavoljo tega storjene. — Okoljni ukaz c. k. denarstvenega deželnega vodstva za štajarsko, Koroško in Krajnsko 5. Maja 1851 nižjim okrajnim dohodnijam in davknim uredom. Poduk zastran razločka v ravnanju z davšinami sužnost rabne, užitne in prebivanjske pravice, potem, štantnih, dedno-zakupnih in dedno-obrestnih pogodb. — Ukaz c. k. kr. dež. poglavarstva 21. Maja 1851. Premena II. odloka poglavarstvenega razpisa 18. Maja 1850 zastran plačevanja stroškov za hrano za uboge bolnike Ljubljanske mestne županije v tujih bolnišnicah.

Danes bo XXIX. del III. tečaj 1851 deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko kronovino izdan in razposlan.

Ljubljana 24. junija 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko.

21. junija 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XLII. del obnena državnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino- in vsih dvojnih izdanjih razun romansko-nemškega izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 148. Razpis ministra denarstva od 18. maja 1851, po katerim se odločbe glede izdaje novih banknotov po 10 gold., 100 gold. in 1000 gold. naznanijo.

Št. 149. Ukaz ministra za uk in bogočastja od 26. maja 1851, glede končnih spraševanj o sklepu šolskega leta 1850—1851.

Št. 150 Ukaz ministra za pravosodje 11. junija 1851 s porazumljenjem ministra denarstva in računskega vodstva o ravnanju s pritožbami pri napravi potnih potrebšin.

Št. 151 Razpis ministra pravosodja 12. junija 1851 o dobi začetja moči § 3 in 4 notariatskega reda v avstrijski kronovini pot Anizo.

Št. 152. Razpis ministra pravosodja 12. junija 1851 o dobi začetja moči §. 3. in 4. notariatskega reda v kronovinama nad Anizo in na Solnograškem.

Št. 153. Razpis ministerstva denarstva od 16. junija 1851, po katerem se ravnanje podredno čerko H 3 16. t. m. srečkanih nemških denarnih listkov po 10 kr. razglasi.

Št. 154. Razpis ministra denarstva od 20. junija 1851, o dvignjenju medmitne meje, veljaven za vse kronovine.

Potem se bo od tečaja 1850 XVII. del v poljsko-nemškem, XIX. del v serbsko- in rusinsko-nemškem, XXXVII. del v talijansko-

in madjarsko-nemškem in XLII. del v horvaško-nemškem dvojnem izdanju izdal in razposlal.

Poslednjič je bil 11. junija 1851 XXXVIII. del tečaja 1851 v vsih dvojnih izdanjih razun romansko-nemškega, in CXXXVIII. del tečaja 1850, v romansko- in slovensko-nemškem dvojnem izdanju, kakor tudi 18. junija 1851 tečaja 1850 XXXV. del, v talijansko-, madjarsko-, horvaško- in serbsko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Dunaj 21. junija 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Austrijansko cesarstvo.

Krajska.

Domorodcem zamoremo veselo novico naznati, da je na prošnjo slovenskiga društva naš za podučenje ljudstva na vse strani neutrudljivi gosp. fajmošter P. Hieinger izdelal v slovenskim jeziku obraz cele zemlje v dveh polkroglih, katerimu je pridjana sestava planetov, tek zemlje krog sonca in tek lune krog zemlje.

(Nov.)

* „Vidensky Dennik“ piše iz Gorice, „V saboto je skočil šivar, po rodu nemec, v reko Ipavo. Žganje, ktero ga je ob zdravje in zaslužek pripravilo, ga je k temu samomoru pripeljalo.“

Štajarska.

Iz Celja. S srčnim veseljem slišimo, da pride, ako je ne bo kaj posebnega zadrževalo, družba mnogohvaljenih slovenskih pevcev iz Gradca na dan sv. rešnjega telesa k nam v Celje, nas ta dan popoldne v tukajnim gledišu s petjem domačih pesem razveselit. Dobro došlo!

* Iz vsih krajev hodijo popotniki veličansko delo na Semeringu gledat, kjer 14,000 delavcev vedno dela.

Horvaška.

Matica ilirska je razposlala na rasne slavenske društva sledeči dopis:

„Slavno društvo! Teško kdo bo dvomil, da pri vsakim narodu je edinstvo književniga jezika poglavitni pogoj literarniga napredka, in da bi ne bilo ne francosko, ne laško in ne nemško slovstvo (literatura) tiste visoke stopnje, na kateri jih sedaj najdemo, doseglo, ako bi bil vsaki oddelk francoskiga, laškiga ali nemškiga naroda svoje knjige (bukve) v svojim posebnim narečju pisal, kakor se to pri nas Slovanih godi. Akoravno nam Slovanam, ki smo po nemili osodi že od nekdaj ločeni, ni dano, da bi edini književni jezik imeli, je vendar naša dolžnost, da si po izgledu starih Grekov saj prizadevamo, da se naši književni jeziki ne še bolj kakor dosedaj razločijo, ampak se, kar koli je moč, približajo. Na to imamo zlasti sedaj paziti, ko se vsi slovanski narodi za omiko svojiga jezika poganjajo. Kako naj bi v tem ravnali, nam je ces. avstrijski minister g. dr. Bach pokazal, ki je pred 2 letama zbor slovanskih jezikoslovcov v Beč (Dunaj) poklical, da naj bi enolično in vredjeno slovansko pravoslovsko terminologijo posvetovali in izdelali. Dolžnost vsih Slovanov je, da to početo lepo delo posledovajo in razširijo na celi obsežek jezika, kar je ondi le na pravoslovje omejeno bilo. Vposled tega je literarni oddelk matice ilirske v zboru 7. maja sklenil, vse slovanske, literarne društva povabiti, da naj bi vsako njih 2 ali 3 vredne može izmed sebe izvolilo, ki naj bi se v kakošnim slovanskim mestu, po naših mislih v Varšavi ali Belgradu snidli in posvetovali: kako naj bi se različne narečja eno družimu približale, in kako naj bi se v

duhu prave slovanske vzajemnosti vodila določile, po katerih naj bi se v omiki slovanskih narečij napredovati imelo, da bi v prihodnje še bolj ne razpadle. — V prepričanju, da Vam je slovanska vzajemnost pri srcu, Vas bratovsko pozovemo pristopiti našimu nasvetu in dva Svojih jezikoslovcov v ta namen izvoliti in zraven tega tudi mesto literarniga zbora nasvetovati, ki se Vam nar pripravniši zdi. Ko Vam to čisto jezikoslovno zadevo v prid vzajemne slovanske literature priporočimo, Vas bratovsko pozdravimo. V Zagrebu mesca junija 1851.“

* 20. t. m. je prišel iz Bosne, poslan od Omer pašata polkovnik z dvema častnikoma v Zagreb, da je pozdravil bana Jelačića.

Avstrijska.

Dunajsko kmetijsko društvo bo izdalo nov časopis pod naslovom: „Allgemeine Land- und Forstwirtschaftliche Zeitung.“ Za vsak izvirni spis obljubi za polo 30 gold. za prestop 15 gold. in za vsako pismo od 1—2 gold. plačila. Imenovani časopis bo prišel enkrat na teden v velikej poli na svitlo in bo veljal za pol leta po pošti prejeman 3 gold. 10 kr. v srebru.

* Nek časopis je prinesel novico, da se bodo deželni zbori mesca oktobra sošli. Dunajski časopisi, ki to reč bolj vedo, pa pravijo, da to ni res.

* Sliši se, da se bodo pri pošti nekatere poprave zgodile. Pisemske marke se bodo pridržale, vendar ne bo treba frankirovati. Pismenina se bo za 1 kr. ponizala, kateri krajcar bo moral prejemnik plačati v zagotovilo, da je pismo prejel.

* Na Dunaju se bodo darila tistim poslom moškega in ženskega spola delili, ki zamorejo spričati, da so skoz 25 let pridno, zvesto in neomadeževano in naj manj 10 let pri enem gospodarju služili. Vsako teh deset daril znese 150 gold. v srebru.

* V Graz. Ztg. se piše iz Dunaja, da se bo njegovo veličanstvo, cesar mesca augusta gotovo na Laško podal, in na njegovem popotovanju skoz Munakovo šel, ker se bo polk, ki se je njemu podelil, v Munakovo poklical.

* Zlo se govori, da bo gospod od Bruck, poprejšnji minister kupčije za poslanca v Turin šel, ker on talianske kupčijske zadeve silno dobro pozna in zamore angleškim zvižčam, ki so zoper Avstrijo namenjene, kos biti. Menimo, da vlada moža toliko bistroumnosti gotovo ne bo brez dela pustila. Vendar pa je resnica, da gospod Bruck dozdej še nič o tem ne ve.

* Že v letu 1761 je izhajal na Dunaju česki politični časopis „Dennik Vidensky“. Bil je do leta 1848 edini, ki je vsak dan na svitlo prišel in eden med prvimi českimi časopisi, ker le 42 let pred njim, toraj v letu 1719 je prišel prvi česki časopis v Pragu na svitlo in sicer dvakrat na teden imenovan „Pražske poštovske noviny“.

Od leta 1812 do 1816 je izhajal na Dunaju časopis: „Cis. kr. povelene Videnske Noviny“, ktereja je profesor Hromadky izdajal.

Od leta 1813 do 1817 časopis „Vidensky Listy cili Prvotiny pěkných umění, izdane od Hromadky-a. Ti listi so imeli čez 70 pisateljev.

Od leta 1817 do 1848 ni noben česki časopis na Dunaju izhajal.

V letu 1848 so začeli Čehoslovani na Dunaju izdajati list „Vidensky Posel.“ Vrednik je bil J. Pytlík.

V letu 1849 so začele izhajati „Slovenske Noviny“ pod vredništvom Dan. Liharda in dr. Radlinskega.

V letu 1850 „Vidensky Dennik.“

V letu 1851 „Vesna priloga k Videnskemu denniku.

* Njegovo veličanstvo, svitli cesar se bo 27. t. m. v Galicijo podal in pred kot ne Krakovo in Lvov obiskal.

* Narodna banka naznani, da bode nove banknote po 10, 100, in 1000 gold. izdala in naznani tudi dobo, do ktere se imajo stari nazaj pobrati.

Česka.

Kardinal in nadškof Prage, knez Schwarzenberg misli, kakor se sliši, v Rim potovati. On je že leta 1841 ondi bil, pri kateri priložnosti ga je papež Gregor XVI. in sicer 24. januarja 1842 na kardinala augušinskega reda povišal.

* V Pragi v novem mestu je 18. junija ponoči ogenj vstal, ktereja dolga niso mogli pogasiti. Precej veliko škodo je napravil.

* Vlada je vodja bolnišnice praške gospoda Riedla za vodja na Dunaj poklicala.

* „Pražske nov.“ naznani, da je minister uka in bogočastja arhologu na praškem vseučilišču Wocelu 500 gold. dovolil za popotovanje o znanstvenih zadevah.

Moravska.

Bogoljub Bauer iz Moravskega je začel moravsko sukno v Perzio pošiljati. 49 zabojev ga je pervikrat poslal, ki je vredno 24,961 gold. 10 kr.

* Moravska narodno društvo v Bernu „Narodna Jednota“ meni nov časopis pod naslovom: „Posel Jednoti“ izdati.

* Polja pri Olumucu, kjer je bila velika vojaška vaja, se ne smejo to leto več obsejati, ker se bodo pozneje ondi zopet velike vojaške vaje pričele.

* V Namiestu in Biskupstvu na Moravskem je kolera vstala, za ktero je že 12 oseb umerla, tudi v Lavčico jih je že več za to boleznijo umerlo.

Ogerska.

Na Ogerskem so začeli dunajski trgovci grajšine in posestva kupovati, ktere tudi zlo po ceni dobivajo.

* Ogerski časopisi hudo tožijo, da z Ehrenbergovo naselitvijo na Ogerskem silno slabo gre, ker se vselencem sila hudo godi. Vlada je pa tudi že dvakrat pred tako naselitvijo svarila.

Serbsko.

„Vojvodjanka“ naznani, da so belgraske „srbske novine“ na Avstrijskem prepovedane.

Dalmacia.

2. t. m. je roj Černogorcev med Kovačem in Prisieko na avstrijske tla prišel, da bi se maševal, ker so žandarji tri Černogorce zaperli. In zares je tri topničarje saboj gnal, ktere je pa nek duhovnik rešil. Krožni poglavar je tirjal zadostenje od črnogorskega starasinstva, ktero se mu je tudi obljubilo.

* V Stonju se vedno potres terpi tako, da se zdi, da nikdar več ne bo nehal; vendar se zdaj nobena nesreča več ne prigodi.

Galicija.

Grof Adam Potocki je za izdanje poljskih elementarnih šolskih bukev za gimnazije v Galiciji 25,000 gold. podaril.

Lombardo-beneško kraljestvo.

7. t. m. ob štirih popoldne je bil v Milanu potres, vendar se nobena nesreča ni prigodila.

Tuje dežele.

Bosna.

Iz bosniške meje se piše 10. junija v „Reichsztg.“:

Od vpeljave tansimata v Bosni se vse dobro pričakuje! med tem pa se pozabi, kako težavno je evropsko nravo v to deželo vpeljati. Turke izobraziti, kdo bi zamogel to verjeti in ako se izobrazijo, pade v prah staro trohljeno poslopje Izlama. Kolikokrat so se poprave poskusile, je pri poskušnji ostalo. Hattiserif iz Gülhane govori n. pr. o enakovrednosti vsih prebivavcev. Zakaj vendar še vedno kristjani harač plačujejo, Turki pa so tega oprosteni? Povsod se morajo kristjani Turki vogniti, celo v kupčije ni dovoljeno kristjanu vsake robe prodajati.

Kaj tedaj naj boljši namene vlade pomagajo, dokler je civilno vladarstvo vedno še v rokah trinožnih podložnih vladnikov? Koliko davkov so morali zdaj kristjani plačevati in koliko so nekteri vezirji v svoj žep shranili! Imenovati bi zamogli 8—10 raznih davkov, s katerimi so kristjane derli. Tako je moral med drugim harač, pijačino, tako imenovano Krslo za vojake seno, slamo, žito i. t. d. odrajtovati. Mohamedani so bili vsega tega oprosteni. To so pa sami redni davki, in lakomnost je vsako leto druge zmislila. Razun tega so še spahii dobivali desetino. In čudno, tako ravna pičlo število Turkov, katerih je v Bosni komaj 384,000, z obilnimi kristjani! Po novejših popisih je v tej deželi 150,000 katolčanov v treh vikariatih, v bosniškem, hercegovinskem in trebinskem, in 561,500 gerkov.

Obilno število kristjanov so Turki vedno derli in zatérali. Keršanski Bosnjiak sam je na najnižji stopnji izobraženosti. Ako se stanje Bosnje k avstrijskim dezelam primeri, bi bilo želeti, da obilno občenje z Dalmacio, Horvaškem in Slavonskem to deželo razsvetli. Dozdaj niso vse prošnje nič pomagale, ker Turk meni, da mora kristjanu krivico delati. Komu niso znane vedne roparije Turkov na granici in koliko zgubo se trgovci terpeli, ki so z Bosnjaki kupčevali! Vsem tem napakam se bo po hvalevredni ustanovitvi konsulatov v okoliščini, z vpeljavo tansimata se pa ne bode nič popboljšalo. Saj je tudi v tistih deželah, kjer že leta obstoji, le na papirju ostal! Da bi pri postavljenju novih vladnikov tako srečno izšlo, da bi avstrijskim podložnim pravic ne kratili.

V Travnik še vedno mnogo vjetih pride, in ne zdi se, da bi Omer paša zares glavarjem vstaje mislil prizanesti, to bi bila prizanašba, ki bi v Bosni ne bila na pravem mestu. — Omer paša je — to mora vsak obstati — vse storil, kar je v njegovi moči bilo, stanje zatiranih kristjanov polajšati. Sodba vjetim vstajniškim glavarjem še ni naznanjena. Ki so se manj zadolžili in kateri so bili k vojski prisiljeni, je Seraskier domu spustil, toliko huje bodo pa dolžni glavarji kaznovani.

Černagora.

Kakor novice in Černogore pripovedujejo, so Černogorci nehali Turke v Hercegovini napadovati, ker so oboroženi prebivavci soteske zaperli. Da se Černogorci zares za vojsko pripravljajo, se poterdi, ker so mnogo svinca kupili, da bodo, kakor se sploh misli, kroglice iz njega vlivali.

Turška Serbska.

Vredniku „Vojvodjanke“ je vstop v serbsko knezovino zapert, kar je serbska vlada ostro zapovedale.

Nemška.

Knez Paskievic je s svojim spremstvom 16. junija v Berlin prišel.

* Hambursko visoko svetovavstva naznani, da protestira, da bi avstrijski vojaki predmestje sv. Pavel posedli in da je potrebno storilo, da se to ne bode zgodilo.

* Od boja, ki se je 8. t. m. med našimi

vojaki in tamošnjimi brodnarji in družimi ljudmi pripetil, se sledeče zve:

Desetnik Anton Maršal pešnega polka Wellington hoče proti sedmi uri na večer v Altono se vrnuti.

Pred vratmi Altone pride nek mož v civilni obleki prednj in mu pove, da so se mornarji namenili v gledišču predmestja sv. Pavla avstrijske vojake preteptati.

Desetnik maršal pospeši korake in misli vojake svariti, da bi v gledišče ne šli, pa vendar prepozno pride, namreč ravno ko je bila igra končana.

On najde tu 4 ali 5 vojakov polka Wellington in ravno toliko polka Nugent, ko jih pokliče, se mu prvi pridružijo.

Desetnik maršal je že vidil, da so mornarji in drugi razkačeni.

Oni žugajo z pestmi in besedo rekoč: „Avstrijski potepini in žeruhi, žreti nimajo doma nič; vas bomo tudi še naklepali“ in več tacega.

Vojaki se iz začetka za to ne zmenijo in se proti Altoni podajo.

Ker jih pa ljudje preganjajo in psujejo, se desetnik maršal oberne in praša vodja te družali: kaj da so jim Avstrijski storili, da jih psujejo, ga prime za roko in mu reče, da mora z njim na stražišče. Poslednji se brani z njim iti. Ljudstvo, katerega se je sila nabralo, se zanj potegne in čuje se tu in tam klic: „Ubijte jih, Avstrijske, potepine“ in na to začnejo palice in robače proti vojakom leteti.

Vojaki, ko vidijo, kaj da se godi, potegnejo sablje in z njimi proti derhali mahajo. Ob enem preganja desetnik Maršal z dvema vojakoma vodja, ki je bil vskočil in ki se potem na tla verže in stori, kakor da bi bil smertno ranjen. Več civilistov ga vzdigne in na bližnjo hanzeatiško stražo nese. Ni se vendar zamoglo zvedeti, če je bil ranjen ali ne.

Maršal in vojaka, ki sta pri njem bila, prederejo s sabljami mahajoč množico in pridejo k imenovani straži, od kodar jih je potem patrula domu spremila.

Množica je pa daleč vpila, je vsacega avstrijskega vojaka, katerega je našla, napadla, ga na tla poderla in hudo stepla.

Med tem naznani zgodbe lieutenant Zinner glavni straži. Vojaki se pod poveljstvom nadlieutenanta Soyka naglo v predmestje sv. Pavla podajo, med tem ko lieutenant Mašek Nobis vrata posede.

Stotnik Zurne pride s svojo kompanio pred vrata, ljudstvo se opominja, da naj se razide in domu poda. Odgovorilo se je s sirovim vpitjem in kamnjem.

Tedaj se pošlejo patrole na desno in levo po ulicah in z ostalo kompanijo se poda stotnik po veliki cesti naprej, ko ravno nek prostak skoz ljudstvo predere in naznani, da gre za njim drug vojak, katerega bo pa množica pobila.

Strašno vpitje vstane in vse vojaka napade, in zavolj tega ukaže stotnik Zurna z bodali zagrabit ljudstvo; pa niso mogli vojaka rešiti, katerega množica na tla podere. To viditi, začnejo nekteri vojaki brez povelja streljati, pa nikogar niso zadeli.

Tudi vojake, ktere je Soyka vodil, je ljudstvo napadovalo, je nekatere z kamnji ranilo in zavolj tega ukaže poveljnik streljati, tako, da nekteri obleže.

Tudi v feldmaršal-lieutenanta Teimer-a so kamnje metali, en kamen ga tudi na desno roko zadene in nekoliko rani, in zavolj tega nadlieutenant z novega ustreliti ukaže in množico z bodali zagrabit.

Potem pride več vojakov, ki so ljudstvo

nazaj zapodili, ulice zaperli in občenje spet prosto storili.

Na mestu je pet mrtvih obležalo, med njimi ena deklica; ranjenih je, kar je do zdaj znane 15.

Vojakov ni nobeden padel, pa tudi le malo so ranjeni, samo dva so v bolnišnico nesli, ker sta na glavi ranjena bila.

Več oseb se je zaperlo, ker so nepokoj delale in se potrolam uperale.

* Iz Hamburga se naznani, da bodo avstrijski vojaki predmestje sv. Pavla, katerega so posedli, spet zapustili.

* Knez Metternich, bivši avstrijski minister je vedno v Frankobrodu, govori se tudi, da bo spet na Dunaj prišel.

Francoska.

Francoska vlada je poprašala v Berlinu in na Dunaju o novi nemško-avstrijske postneje zvezi. Ona meni s pogodbami z zadevajajočimi državami svojo poštnino vrediti in pomanjšati.

Angleško.

Med beguni na Angleškem je velika razpurtija vstala. Mnogo njih ne spozna več Mazzinia, Ledru-Rollina, Rugea in Darasza za poglavarja. V zbirališčih njihovih se vsak dan prepirajo in eden drugega dražijo.

Portugalsko.

Iz poslednjih novic se vidi, da je v Oportu vse napeto; francoski konzul je tirjal vojaški brod sebi in svojim rojakom v varstvo. Predsednik je toraj parobrod „Narval“ tje poslal.

* Novice iz Portugalskega pravijo, da si kraljica ne upa na cesto. Ako kmalo pomoči ne bo, je ondi vlada zgubljena. Francoska vlada je pripravljena red obdržati, angleška pa se vede vse drugače. Že 14 dni je, kar se je francoska vlada v tej zadevi na angleško obrnula, pa še nobenega odgovora ni prejeli.

Rusovska.

Pruski kralj je podaril, ko je bil v Varšavi, ruskemu pisatelju in dogodopiscu Sobiesčanskemu za ruski spis: „Ris historie Varšavi“ zlato svetinjo.

Laška.

Na Sardinskem se zopet o cerkvenih pravicah pulijo. Savojski škofje protestirajo zoper pravico ministra bogočastja, duhovščine vodja in ogleda biti. Oni tirjajo od drugih škofov na Sardinskem, da naj se njim pridružijo.

* V Neaplu ima kralj dokaze v rokah, da se angleški vladniki v kraljestvu ne vedejo, kakor da bi se imeli. On žuga, da bo te dokaze naznanil, ako se več konsulov ne odstavi. Sliši se, da se bo to zgodilo.

* Vse novice, ki iz Laškega pridejo, so tacega zapopadka, da mora v kratkem punt vstati.

* Svetovavstvo mesta Turina je davek za dediče vpeljalo.

* V Marseille na Francoskem je prišlo povelje, da ima šest čet narodne straže orožje odložiti, kar se je, kakor se terdi, tudi zgodilo.

Ljubljanski novičar.

Zanaprej se psi, ki so stekline sumljivi ali druga živina, ki ima kako nalezljivo ali kužno bolezen, ne bo smela več konjedercu dajati, ampak živinozdravniški šoli v Ljubljani se bo morala izročiti. Tak zaukaz je dalo mestno svetovavstvo, ki je zares očitne hvale vredin.

LEPOZNANSKI LIST.

Kuliferda.

Burke v jednom djanju.

(Iz češkega.)

(Dalje.)

Prizor deseti.

Rezka. Karol.

Rez. Tu tičimo tudi s tvojo premedenostjo.

Kar. Zlodej je v njih! — vsaj sem lagal, da se mi je od ust kadilo, in vender ni nič pomagalo.

Rez. Kaj pa še bo, kadar s pismi prideta?

Kar. Sam Bog ve. — Tiho, uže nekdo pride, gotovo gospod Dominek! —

Rez. (gleda k durim). To nas je — to so brez dvoma ti ženini.

Kar. Gromski in Terček? — Želel bi, da bi bili tam, kjer Bog zanje ne ve.

Rez. To-le bo berhek ropot!

Kar. Gospod-Dominka ni doma, in gospe-Dominkove tudi ne! to je dobro!

Rez. Kaj češ početi?

Kar. Reci jima, da sem gospod-Dominek, vstopi se v kot, in jokaj na vso moč.

Rez. Jokati se imam?

Kar. Dà, dà!

Prizor enajsti.

Prejšnja. Gromski. Terček.

Gr. Stoji tukej gospod-Dominek?

Rez. (Jokaje se) Stoji! Oh, oh, oh!

Gr. Kaj se jokaš? kaj ti je?

Kar. Jaz sem Dominek! kaj stoji k službam?

Gr. Vesto, da vojaki nimajo radi ovinkov — skratka tedaj — roko sèm! roko pravim!

Kar. Oh gospod! (mu roko podava)

Ter. Prosim tudi lepo za roko.

Kar. Oh gospod! (mu roko podava)

Gr. Meni pravijo Gromski — torej veste po kaj pridem.

Ter. Lepo prosim, da bi smel oznaniti, da sem sin gospod Terčka. Mojemu očku pravijo Lorenc Terček; lepo prosim.

Gr. Dobili ste pismo o mojem prihodu? —

Kar. Ah varuj vas gospod Bog vsake nesreče. Gospod Lorenc Terček me je poznal ko srečnega očeta, zdaj ne more nesrečniš biti —

Rez. Ah, ah, ah!

Gr. Vrag me vzemi — kaj pa to pomeni? govorite —

Ter. Lepo prosim — rad bi vedil — lepo prosim —

Kar. O premila gospoda, včeraj smo bili še na kmetih o nedolžnosti in veselju — in danas zjutraj — ah!

Rez. Ah, ah, ah, Danas zjutraj —

Gr. No? kaj danas zjutraj? ali vender li zvem?

Ter. Lepo prosim, danas zjutraj —

Kar. Danas zjutraj — o premila gospoda — ah!

Rez. Danas zjutraj, ah, ah, ah!

Kar. Moja vboga hčer!

Gr. In kaj je storila vaša hčer? — Vrag me vzemi!

Ter. Lepo prosim, rad bi vedel, lepo prosim —

Kar. Danas zjutraj, ah —

Rez. Ah, ah, ah!

Gr. I grom in blisk — kaj pa?

Kar. Je naglo umerla! ah!

Rez. Naglo, ah, ah, ah!

Gr. Naglo? vrag me vzemi!

Kar. Raji bi bil jaz mesto nje umerl, dolgo ali je ne preživim — moja uboga hčer! —

Rez. Uboga Nežka — ah, ah, ah!

Gr. To je žarek kos, vrag me vzemi!

Kar. O jaz nesrečen oče! — (k Rezki) Glej jih odpraviti.

Gr. Na to vižo je po svatbi — rance neveste ne vzamem.

Terč. Lepo prosim, odkrito povem, meni

je žal, da ne bodem imel časti vaše hčeri vzeti, lepo prosim.

Kar. O premila gospoda, ne spominjajte me več na to, sicer mi počí serce smehu — žalosti hočem reči. (se ozre na Rezko)

Rez. Vidite, moj gospod je bolj mertev ko živ, vaša pričujočnost množi njegovo bolečino. Dovolite, da moremo v samoti plakati in tarnati (žalovati) ah, ah, ah!

Gr. Prav imaš! Kdo mora za smert? — Gospod Dominek je zgubil hčer in jaz ženo. —

Ter. Ženo? lepo prosim gospod striček — jaz sem zgubil suprugo — meni je bila namenjena; lepo prosim!

Gr. Kako? kaj? striček, vrag me vzemi! Ona je bila moja nevesta —

Ter. Moja je bila, lepo prosim!

Gr. Lepo prosim — hudiča prosi! — Zato sem prišel, da bi jo vzel — gospa-Dominikova mi je dala besedo.

Ter. Lepo prosim, jaz imam besedo gospoda Dominika, in moj očka me je sem poslal, da bi njegovo hčer vzel; lepo prosim.

Rez. Ali mila gospoda!

Gr. Povem vam, bodi žena mertva ali živa, merzutosti (nevoljo) dela. Moja prva žena je bila vélovečen hudič — še se pravdam o njeni poslednji volji, moji sestri k volji hčem vzeti drugo — ta zopet je umerla pred svatbo. To je gorka, vrag me vzemi —

Kar. Ko bi bila še na življenju, bi morda ta dva gospoda zmirili —

Gr. Nič, nič! Kadar je mertva, ostani mertva! — Rajše mertva, ko da bi jo imel moj striček — ta golobradek dobiti! — Priporočim se! — Vrag vzemi vse — (odide).

Kar. Srečno pot! (po strani) Idi na Klek (rakam žvižgat)!

Ter. Lepo prosim, dovolite, rajši bodem s vami vašo hčer objokoval, sem vsaj zagotovljen, da je gospod Gromski ne dobi. Ohranite me v spominu, lepo prosim! — (odide)

(Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: Dragotin Melcer. — Založnik in tiskar Jožef Blaznik.

Vradni list št. 36.

Št. 4889/664

Oznanilo.

(110.) c 3

S pričetjem šolskega leta 1851/52 je spraznjeno mesto Holdheimoviga šolskiga milodara na c. k. napravi za mutce v Lincu.

Pravico na ta milodar imajo mutci iz Krajnskega, v zakonu rojeni obojiga spola in praviloma katolske vere. Otroci nekatolskih staršev zamorejo le takrat ta milodar dobiti, ako so starši voljni, otroke v katolski veri izrečiti.

Otrok, ki tak milodar dobi, ne sme manj kot 7 ne več kot 14 let star, ne bebast biti, in tisti otroci imajo večjo pravico, ki so sirote, ubogi in zapuščeni in tisti, ki so bolj umni in dobro zdravje vživajo in posebno mutci moškiga spola.

Starši in oskerbniki, ki za svoje otroke ali rejence za ta milodar prosijo, imajo svojo prošnjo podperto z kerstnim in listam stavljenih koz, z dokazam, da so revni, in s pričo od okrajniga zdravnika narejeno in fajmostra podpisano, da so zdravi in umni pri zadevajočem c. k. okrajnim poglavarstvu nar dalj do 20. julija t. l. tukaj vložiti.

Od c. k. deželnega poglavarstva za Krajnsko, Ljubljana 4. junija 1851.

Gustav grof Chorinsky. s. r.
c. k. deželni poglavar.

Št. 4618.

(111.) c 3

12. maja t. l. se je napovedalo, da so v gojzdu grajsine Lesičje človeško truplo našli.

Pri sodniškem pregledu so našli poleg pogorišča, kakoršne pastirji napravljajo, nekatere oblačila, večidel mokre, strohnjene in polne červov, okrog so človeške kosti raznih udov raztresene ležale in brez mesa, ktere ga so deloma červi, deloma mesojedna žival, kakor lesice snedle.

Obleke se je našlo:

1. Moška kapa iz zelenega beržuna (žameta) z belo kožuhovno podvlečena.
2. Moški kožuh, kratek, s stoječim, s černo ovčjo kožuhovno všitim zavratnikom in krog in krog s črnimi kožičami obrobljen, s črnimi usnjatimi gumbi (knofi).
3. Moške kmetijske hlače iz belega irha, zlo zašite.

4. Visoka kmetiška škornjica, na podplatih z žbicami ubita.

5. Rudeča, pavolnata vratna ruta z razcu-fanimi konci in skupej zavita.

6. Rujava pavolnata žepna ruta.

7. Pavolnata srajca.

8. Telovnik (lajbič) pisan, na zadnji strani samo platno.

9. Mošnja za tobak z nekoliko navadniga zrezaniga tobaka, nekoliko prismojena.

10. Nožic za peresa neokovan.

11. Pokrov pipe.

12. Podoba Marije iz rude.

13. Stekleno, rudeče, zgoraj prevotlano serce; poslednji dve reči ste bile na vratni verci.

Poklicani zdravniki so se izrekli, da so kosti najdenega moške osebe, ki je bila precej velike postave in stara od 30 do 40 let in kakor se zdi, ne močne postave.

Sicer se pa opomne, da glave imenovane osebe v gojzdu niso našli.

To se s tem sploh naznani, da se zve, kje da je nesrečnik doma?

C. k. okrajno poglavarstvo.

Ljubljana 4. junija 1851.

Št. 474.

Proglas.

(109.) c 3

C. k. oskerbniška vradnja v Kostanjevci s tem sploh naznani, da se bodo po dovoljenju slavnega c. k. okrajniga kameralniga oskerbnišva v Novim mestu od 20. februarja 1851 št. 1871 državne imanja, pristave c. k. verskiga zaklada v Kostanjevci, kakor: njive, travniki, nogradi in paše in sicer na 6 ali 9 let, t. j. od 1. novembra 1851 do 1857 ali 1860 na mestu zadevajočih posest sledeče dni, vsakbart od 8 do 12 dopoldne na dražbo dajale, kakor:

23. junija 1851.

Veliki travnik Ribjek, potem travnik Peterčič pri Ledeči vasi, potem njiva Obreza pri Prekopi.

24. junija 1851.

Njive in travniki krog gosposkiniga gradu.

25. junija 1851.

Njive in travniki pri mestu Kostanjevici, kakor Žaga, na Stopah, Irenčič, in Jarovško.

26. junija 1851.

Njive in travniki pristave v Sajovicu.

27. junija 1851.

Njiva Trebes pri Slivju.

28. junija 1851.

Nogradi v Pustim gradu in Boču.

30. junija 1851.

Nogradi Stražodvora.

2. julija 1851.

Njive in travnika v Korenu in Zaloki v okraju Kerškem.

3. julija 1851.

Veliki travnik pod Dolenjo vasjo, potem nogradi na Raki in v Žerovniku.

4. julija 1851.

Gorski travniki na Polomu.

5. julija 1851.

Gorski travniki Kosarje, Stričanica, in

7. julija 1851.

Gorski travniki Stoparke, Kerče, Terlica in Banovec.

K tej dražbi se povabijo, ki mislijo kaj prevzeti s tem pristavkam, da se zamorejo zadevajoče najemne pogodbe vsak dan pri tukajšni vradni pregledati.

C. k. oskerbniški vrad v Kostanjevci

9. junija 1851.

Št. 1723.

Oglas.

(112.) 4

Pred c. k. okrajno sodnijo Žuženperk imajo vsi tisti, ki iz zapuščine dne 11. susca umerlega Jožeta Novina, posestnika polovice zemljanja v Gorej-kot št. 2, kot upniki kaj tirjati imajo, da to tirjavo napovedo in dokažejo, dne 15. mal. serpana zjutrej ob 8 uri priti, ali do tistiga časa svojo napovedno prošnjo pismeno vložiti, ker bi seer ti upniki, če bi zapuščina s poplačanjem napovedanih tirjav pošla, iz nje poničemur več prašati ne smeli, kot kolikor jim kaka zastavna pravica gre.

C. k. okrajna sodnija Žuženperk

24. velk. travna 1851.

C. k. sodnik

Laurič.